

II. PÉTER 1, 21 : Nem ember akaratjából származott régen a prófétáknak prófétálások, hanem a szentlélektől indítatva szóltak Istennek szent emberei.

Mely fölséges dolog, melyről az apostol igéi szólnak. A szentlélektől indítatni, megmozdúlni Istennek szent lelkétől, lényünkben megmozdítani, mely fölséges dolog ! A szentlélektől indítatni és ez indítással a lelkeket, a világot magával ragadni, mely magas járása a léleknek ez. A szentírás lapjai telve vannak csodásnál csodásabb leírásokkal, melyek mind erről szólnak. A szentlélek indításai-ban kettős tüzes nyelvek sokszínű gyújtó szikrái láttatnak, lángok csapkodnak és a hang mint egy sebesen zúgó szél zendül az égből. Szokatlan dolgok történnek ott, várat-

lan események, melyek előtt az emberek ámulattal állanak meg, melyeket kifejezni képekben is alig bír a legköltőibb képzelet. Az apostol érezte a léleknek ez indíttatását, érezte, hogy lelkében valami rendkívüli megy végbe, érezte, hogy mintegy csodás érintésre megindul, egész lényében megmozdül és hogy a mit tesz és beszél, a népek sokasága álmélkodik rajta, érezte ezt a fölséges, magas járását a szellemnek, hisz a legszínesebb festés a szentírásban az ő indíttatásáról jelent meg, és azt a vallomást teszi, nem ember akaratjából származik ez; a szentlélektől indítva szólanak Istennek szent emberei. Isten szent lelkétől indítva szólanak.

Hiába kísértceném meg annak a magyarázatát, hogy miképp történik ez indíttatás. Erről csak annyit mondhatok nektek, hogy ez az Isten titka. Az el van rejtve és felfedni emberi elme nem bírja.

De ez indíttatásnak a jeleit szemlélhetjük.

Tegyük azt és vizsgáljuk: mik a szentlélektől való indíttatásnak a jelei.

I.

Első sorban az ihlett beszéd. Hogyha nem tudjuk megmondani a szentlélektől való indíttatásnak a titkát, hogyha az el van előlünk rejtve inkább, mint a tenger mélysége, halljuk a mi abból előjön; halljátok e beszédeket, melyeket viszatartani nem lehet, melyek a mikor megindulnak, ellenállhatatlan erővel folynak, mint a titkos mélységből előtörő, emelkedő tengerár; halljátok e beszédeket, melyeknek az emberek ellenállni nem tudnak, melyeknek lendületén maguk is magasra szállnak, vagy ha ellenségesek az ügy iránt, azoknak hatása alatt ellenségeskedésük eltűnik, felolvad; halljátok e beszédeket, melyek nemcsak hangulattól emelkedettek,

nemcsak szavakban ékesek, hanem melyekben hangulat és ékes szavak csak az által és azért, hogy az isteni igazság igéit a népek szívéig, kebelébe vigyék; e beszédeket, melyek új közösségeket támasztanak, új intézményeket szülnek, szabadságot és méltóságot hirdetnek, melyekre a világ ábrázata átalakul, átváltozik, dicsőbbre alakul, változik át; halljátok e beszédeket . . . és láttok prófétákat é; láttok apostolokat, férfiakat átszellemülve, halotok ihlett beszédet, látjátok jelét a szentlélektől indíttatásnak.

Ah, nem ember akaratjából származik a prófétáknak prófétálása, az apostolok elragadó beszéde, nem ember akaratjából ez ellenállhatatlan hatalommal nyilatkozó erő, nem ember akaratjából ez ihlett beszéd, hanem a szentlélektől indíttatva szólnak Istennek szent emberei.

Ihlett beszéd, mely úgy jössz, mint művésznek a sugallat; ihlett beszéd, mennyei forrás folyama, mely az emberiség földjét megtermékenyíted; lángnyelv, mely a föld bűneit fölperzseled; tisztító tűz, mely égetsz, felgyült rozsztat megemésztesz; elevenítő lehellet, mely halottságából életre kelted fel az embert; megújító hatalom, mely ismét és ismét újjászülöd az emberiséget; ihlett beszéd, haladás fénye, mely világot gyűjtasz; sejtelmes érzés, sejtelmes gondolat, mely a jövőbe pillantasz; ihlett beszéd, szentlélek indítása, — benne szemléljük a jelt, a szentlélek kitöltetésének, a szentlélektől való indíttatásnak a jelét.

Oh nyissátok meg kebleteket, hogy szellemetek érintkezzék az isteni szellemmel, hogy annak szent tüzétől érintve a ti ajkatokra is jöjjön ihlett beszéd, hogy magatok legyetek arra példa, vagy nyissátok meg kebleteket

az ihlett beszédnek, hogy így láttassék meg rajtatok a jel, a szentlélektől indíttatásnak jele, az ihlett beszéd!

II.

És azután a bátor tett. Ha nem is tudjuk megmondani a szentlélektől indíttatásnak titkát, láthatjuk annak másik jelét is, mely a bátor tett; láthatjátok e bátorságot, mely soha meg nem retten, a melynek ereje csak nő, fokozódik a veszélyben; e bátorságot, mely nem lesbe rejtőzve, hanem nyílt fegyverrel küzdve megy előre; e bátorságot, mely szembeszáll a világgal, fölveszi a harcot, s melynek elszánt harcza, hogy győz, vagy feláldozza magát, küzdve elesik ott... oly bámulat, oly csoda; láthatjátok e bátor tetteket, melyek a királyok trónjáig felmennek, hogy e fényes paloták lakóit a lángpallos

ellenében is, melylyel fenyegethetik, figyelmeztessék arra, a mi kötelesség, a mi szent; e bátor tetteket, melyek szenvedélyes, zúgó tömeg közepébe lépnek, hogy hitért, meggyőződésért helytálljanak, ha mindjárt közép alatt vérzik is el az élet; láthatjátok e bátor tetteket, melyeknek példája ezeket ragad meg, e bátor tetteket, melyek az új közösségek, az új intézmények útját követik, vértanuk vérével öntözik; láthatjátok, látjátok e bátor tetteket... és láttok prófétákat és apostolokat, és láttok követőket, tanítványokat, férfiakat és nőket átszellemülten cselekedve!... látjátok a bátorságot, a bátor tettet, a másik jelét a szentlélektől való indíttatásnak.

Ah, nem ember akaratjából származnak a prófétáknak és apostoloknak e bátor tettei, nem ember akaratjából a hű követőknek ez önfeláldozó báfarsága, nem ember akaratjából az ily bátor tett, hanem a szentlé-

lektől indítatva cselekesznek Istennek szent emberei.

Bátor tett, mely úgy jösz, mint gyors villanat, melyet útjában nem tartóztathatnak fel semmiféle hatalmak; bátor tett, fensőbb erő ereje, mely minden más bátorságot felülhaladsz, mely a gyöngé emberben dicsőít meg magad; hatalmas erő, mely megállsz, melynek hatalmán mint sziklán visszatörök a viharhullám; parancsló tekintet, mely előtt felzúdult ár szétvál; félelmetes kard, melynek csapásai elől a jó ellensége futva menekül; bátor tett, mely a mikor minden ellene támad, egymaga a népek nemes harczát vívja; csodás hősiesség, melynek hulló vércsepjeiből új hősök születnek, hogy aztán egymásután vonuljanak fel, a bátor tetteiből születve, a népek szabadságáért, szellemi előhaladásáért, a győzelmes sergek; bátor tett,

csodálatos bátorság, — benne szemléljük a szentlélek kitöltetésének, a szentlélektől indítatásnak másik jelét.

Oh nyissátok meg kebleteket, hogy az Isten lelke érintkezzék a ti lelketekkel, hogy karjaitokban, valótokban érezzétek azt a csodás erőt, melyet a bátorító szentlélek adhat belétek, hogy magatok legyetek példája e hősiességnek, vagy nyissátok meg kebleteket a bátor tett hatásának, hogy így láttassék meg rajtatok a jel, a szentlélektől való indítatásnak másik jele, a bátor tett!

III.

És végül a nemes szeretet. Ha nem is tudjuk megmondani a szentlélektől indítatásnak titkát, láthatjuk annak azt a jelét is,

mely a nemes szeretet; láthatjátok e szeretetet, mely mindeneket átölel, mely előítéletet, válaszfalakat nem ismer, nem tesz különbséget úr és szolga, gazdag és szegény közt, biboros előkelőség és egyszerű ruházat között; e szeretetet, mely a kenyeret közösen megszegeti s vagyonát gazdagon osztja a szűkölködőknek, mely az üldözöttek előtt ajtaját megnyitja s a börtönök zárain keresztül szabadító kezet nyújt; e szeretetet, mely új társadalmat alkot, hol fejlődik új életviszony, eszményi életállapot, hol egymásnak boldogítására élnek az emberek, mint ugyanazon egy testnek tagjai élnek, új társadalmat, hol a kik odatartoznak, azoknak „szive és lelke egy”, új társadalmat, melyet a kölcsönös jóltevés és könyörület erényeiért bámúlnak mindenek, hatalmas császárok és fejedelmek; láthatjátok, látjátok, e nemes szeretetet . . . és láttok apostolokat, láttok férfiakat és nőket, láttok gyülekezeteket magasztosult szeretetben

élve . . . látjátok a nemes szeretetet, ezt a jelét is a szentlélek kitöltetésének, a szentlélektől való indíttatásnak.

Ah, nem ember akaratjából származik az apostoloknak, tanítványoknak és hívőknek e szeretete, nem ember akaratjából a gyülekezeteknek e szeretettől áthatott élete, nem ember akaratjából e nemes szeretet, hanem a szentlélektől indíttatva szeretnek és élnek Istennek szent emberei.

Nemes szeretet, mely úgy jössz egyszerre, mint égi ajándék, mint égből szállt adomány; nemes szeretet, bő cseppje a szív felett a mennyeknek; tiszta sugár, a melyen nincs homály; igaz érzelem, mely a képmutatás kétesen csillogó ruhájába nem öltözik soha; nemes szeretet, önkéntes, keresetlen nyilatkozása az emberi szívnek; nemes szeretet, jótékonyág, könyörület, áldozás lelke,

mindannak, mit ihlet és bátorság teremtenek, e közösségek, e gyülekezetek életfenntartója; nemes szeretet, a boldogításnak felülmúlhatatlan művészete, — benne szemléljük az ihlett beszéd és bátor tett mellett jelét a szentlélek kitöltetésének, a szentlélektől való indíttatásnak.

Oh nyissátok meg kebleteket, hogy az Isten szent lelke érintse a ti lelketeket, hogy az bennetek hasson, hogy általatok munkáljon, hogy magatok legyetek példája ama nemes, fenkölt, amaz áldásos szeretetnek, vagy nyissátok meg kebleteket e szeretet hatásának, hogy így láttassék meg rajtatok a jel, a szentlélektől indíttatásnak jele, a nemes szeretet!

Nyissátok meg kebleteket, hogy a szentlélektől indíttatásnak lássák ma is csodáit az emberek. Semmi sem emelheti lelketeket oly magasra, szellemeteknek oly magasztos szárnyalást semmi nem kölcsönözhet, bátorságot, nemes szeretetet, hősiességet és jóságos érzelmet úgy semmi nem adhat, szellemi életet, nagy alkotásokat, intézményeket semmi úgy fenn nem tarthat, mint a szentlélek ereje. Nyissátok meg kebleteket, hogy lássanak az emberek ma is tüzes nyelveket, hogy zendüljön meg az ég, hadd harsanjon a szózat az emberi ajkon, szálljon mindenfelé s mindenütt hódítson, hadd mutasson bátorságot mindenik s nemes szeretet ünnepeljen fényes ünnepet. Nyissátok meg kebleteket, hogy legyenek új látományok, új látvány a világnak . . . nyissátok meg kebleteket, ne álljatok ellent a szentléleknek! . . . Ha megnyitottátok, ha megnyitjátok, — bizonynyal érezni fogjátok az Isten szent lelkének ihlet-

adó, bátorító, nemes szeretetre buzdító erejét s láttatni fognak bennetek, rajtatok és körülöttetek a fényes jelek, a szentlélek indításának jelei, s látványa lesztek a világnak, új bizonyosága a szentlélek erejének, a szentlélektől indíttatásnak . . . Legyetek az, az legyetek!

Ámen.